

СЕКЦІЯ 5
**ГОСПОДАРСЬКЕ ТА КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО; ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО;
ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС**

Керівник секції: д.ю.н., професор Шаповалова О. В.

*Гриценко Г.М.,
к.ю.н., доцент кафедри
господарського права СНУ ім. В. Даля.*

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У БУДІВНИЦТВІ**

Інтеграційні прагнення України, в тому числі і, щодо адаптації законодавства до вимог Європейського Союзу (далі – ЄС), вже призвели до повсякденного впровадження нових будівельних норм і технологій, будівельних матеріалів нового зразка, як імпорتنих, так і вітчизняного виробництва. Активне кредитування інституціями ЄС (передусім – Європейським банком реконструкції та розвитку) інфраструктурних та окремих промислових будівництв стало можливим перш за все завдяки роботі щодо реформування законодавства, підвищення його прозорості та адекватності в регулюванні відносин, що склалися.

Технічне регулювання в будівництві займає особливе місце, що підтверджується прийняттям окремого Закону України «Про будівельні норми» від 05.11.2009 р. № 1704-VI [1]. Найбільш важливими в плані імплементації актів законодавства ЄС з питань технічного регулювання у будівництві є: 1) Регламент (ЄС) № 305/2011 Європейського Парламенту та Ради від 09.03.2011 р., що встановлює гармонізовані умови для розміщення на ринку будівельних виробів та скасовує Директиву Ради 89/106/ЄЕС [2]; 2) Імплементаційний Регламент Комісії (ЄС) № 1062/2013 від 30.10.2013 р. щодо формату Європейської технічної оцінки будівельної продукції; 3) Делегований Регламент Комісії (ЄС) № 157/2014 від 30.10.2013 р. щодо умов складання декларації про відповідність будівельних виробів для оприлюднення на веб-сайті.

Зауважимо, що тенденцією розвитку законодавства ЄС в сфері будівництва є підвищення доступності інформації про товари (будівельні матеріали, їх властивості, якість тощо), роботи та послуги. Окрім цього, метою імплементації Регламенту (ЄС) № 305/2011 є встановлення основних вимог до будівель та споруд протягом усього життєвого циклу і до процедур технічної апробації будівельних виробів з метою їх розміщення на ринку, а також до

суб'єктів, що беруть участь у процедурах технічної апробації та декларування будівельної продукції. Основними ж завданнями імплементації є: 1) підвищення безпеки експлуатації будівель та споруд; 2) підвищення якості будівельних виробів, а також конкурентоспроможності національних виробників на внутрішньому та зовнішньому ринку; 3) поширення дії нормативної бази у будівництві на весь життєвий цикл будівель та споруд; 4) введення додаткової вимоги до споруд щодо раціонального використання ресурсів; 5) встановлення в актах законодавства України механізмів визначення суттєвих характеристик технічних показників будівельних виробів стосовно основних вимог до будівель та споруд, вимог до регламентних технічних умов, які є національним стандартом або технічним свідоцтвом; 6) визначення зобов'язань суб'єктів господарювання (виробників, імпортерів, уповноважених представників), що розміщують на ринку будівельні вироби; 7) адаптація української організаційної структури системи технічного регулювання у будівництві до європейської; 8) спрощення для виробника процедур технічної апробації для продукції, на яку отримане технічне свідоцтво іншим виробником; 9) встановлення єдиної форми декларації технічних показників будівельної продукції.

Однак, варто сказати, що поки ще не розроблено конкретних проектів нормативно-правових актів щодо імплементації розглянутих нормативних ініціатив ЄС. Стимулюванню промислового будівництва в Плані законодавчого забезпечення реформ в Україні відведено досить скромне місце: передбачено розробити та прийняти всього два профільних акти: Закон України «Про енергетичну ефективність будівель» (II квартал 2015 р. / 2016 р.) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гармонізації з нормами законодавства ЄС основних вимог до будівель та споруд та розвитку ринку будівельних виробів» (IV квартал 2015 р. / 2016 р.) [3]. В обох випадках відповідальним за цю роботу є Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства ВР України. Перший проект покликаний реалізувати вимоги директив ЄС щодо енергетичних характеристик будівель, у тому числі в частині встановлення мінімальних вимог до енергетичної ефективності будівель, будівництва будівель з майже нульовим рівнем споживання енергії, запровадження механізмів енергетичної сертифікації будівель, визначення принципів державної підтримки заходів з енергоефективності. Другий – зменшення споживання енергоресурсів, підвищення енергоефективності країни, розвиток ринку енергоефективного обладнання. Ще декілька законопроектів подані на розгляд ВР України різними суб'єктами законодавчої ініціативи, однак не включені в цей План.

Однак, є і відчутні досягнення в імплементації норм ЄС в чинне будівельне законодавство України компромісного характеру. Так, для впровадження

європейських стандартів, як національних стандартів, зокрема гармонізованих європейських стандартів, добровільне застосування яких вважатиметься таким, що відповідає вимогам законодавства, зазначеного в додатку III до Угоди про асоціацію Регламент (ЄС) №305/2011 Європейського Парламенту та Ради від 9 березня 2011 року, що встановлює узгоджені умови для збуту будівельної продукції та скасовує Директиву Ради № 89/106/ЄЕС Генеральні директори Європейської Комісії “Підприємництво та промисловість” і “Внутрішній ринок” був зроблений перший крок, а саме:

- постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 р. № 547 було затверджено Порядок застосування будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами Європейського Союзу. Цей Порядок визначає механізм одночасної дії будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами ЄС [4]. Разом із партнерами зі сторони ЄС : Генеральні директори Європейської Комісії “Підприємництво та промисловість” і “Внутрішній ринок” Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-господарського господарства України розробляє наступні зміни до законодавства України інтегруючи його із законодавством ЄС.

Не дивлячись на те, що Україна намагається в рамках процесу імплементації положень Угоди про асоціацію з ЄС стабілізувати відповідний нормативний масив, є декілька проблем, які стримують активізацію промислового будівництва:

По – перше, пріоритети в сфері промислового будівництва державою досі не визначені;

По-друге, відсутня цільова Державна програма розвитку промисловості;

По-третє, відсутність підтримки з боку держави довгострокових або середньострокових цільових проектів.

Наступне, це відсутність роботи профільного міністерства з питань законсервованих будівництв. Не розглянуті питання фінансування (способом кредитування або державної підтримки, як цільової програми).

Звідси виникає потреба у вдосконаленні законодавства про державно - приватне партнерство та підвищення ефективності механізмів цього партнерства у довгострокових проектах , спрямованих на реструктуризацію промисловості. В Законі України «Про державно-приватне партнерство» [5] не міститься стимулів для розвитку інвестиційно-будівельної діяльності у промисловості.

Разом з цим державна політика прагне провести реформи:

1) у напрямі дерегуляції, розвитку підприємництва та реформування системи надання адміністративних послуг, що передбачають спрощення

процедури започаткування та виходу з бізнесу, дозвільної системи та сфери ліцензування, посилення захисту прав інвесторів, реформування системи реєстрації прав власності, митних процедур, державного нагляду (контролю), системи надання адміністративних послуг та системи технічного регулювання, підвищення ефективності адміністрування податків, зниження податкового навантаження на бізнес і скорочення витрат часу платників податків на їх нарахування та сплату;

2) енергетики, що передбачають вдосконалення системи ціноутворення в електроенергетиці, лібералізацію ринку електричної енергії, приватизацію енергетичних підприємств та підвищення ефективності управління державними енергетичними компаніями, удосконалення державного регулювання в енергетиці, лібералізацію ринку вугільної продукції та механізму збуту і ціноутворення, удосконалення механізму державної підтримки вугільної галузі, закриття неперспективних вугледобувних підприємств, модернізацію газотранспортної системи, нафтопереробних потужностей та стимулювання конкуренції на ринку нафтопродуктів;

3) житлово-комунального господарства, що спрямовані на забезпечення рентабельного функціонування та інвестиційної привабливості підприємств житлово-комунального господарства, створення конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг, технічне переобладнання, підвищення енергоефективності житлово-комунального господарства та якості комунальних послуг;

Ефективне функціонування реального сектору економіки та вирішення питань соціального розвитку неможливе без розв'язання системних проблем, що накопичилися у стратегічних секторах, зокрема державному секторі економіки, інфраструктурі та зв'язку, паливно-енергетичному комплексі, житлово-комунальному господарстві, будівництві.

Активізація будівельної галузі має сприяти підвищенню попиту на продукцію суміжних галузей і частковій переорієнтації експортної продукції, на яку знижується попит на зовнішньому ринку, на внутрішній ринок.

Як наслідок, ми будемо мати підстави для залучення іноземних державних та приватних інвестицій, кредитів від провідних фінансових установ ЄС з метою прискорення темпів будівництва та реконструкції як житла, так і промислових, великих інфраструктурних об'єктів загальнодержавного значення.

Література:

1. Про будівельні норми: Закону України від 05.11.2009 р. № 1704-VI// Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 5. – Ст. 41.

2. Регламент (ЄС) № 305/2011 Європейського Парламенту та Ради від 09.03.2011 р., що встановлює гармонізовані умови для розміщення на ринку будівельних виробів та скасовує Директиву Ради 89/106/ЄЕС (Офіційний вісник ЄС, L 88, 04.04.2011 р., с. 5-43.

3. Про План законодавчого забезпечення реформ в Україні: Постанова Верховної Ради України від 04.06.2015 р. № 509–VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 52. – Ст. 1668.

4. Про затвердження Порядку застосування будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами Європейського Союзу: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 р. № 547 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 40. – Ст. 1641.

5. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 р. № 2404-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524